Nils Larsson: Ett 1600-talsliv i Dannemora

Gruvdräng, fjärdingsman och anfader (ca 1630–1691)

NotebookLM

Livslängd:

Född ca 1630 –
Död 3 februari
1691.

Hemvist:

Sörgården,
Bossarby
(nuvarande
Bussarby),
Dannemora
socken,
Uppsala län.

Yrken:

Gruvdräng
vid Dannemora
gruvor samt
fjärdingsman.

Familj:

Son till
bonden/knekten
Lars Nilsson
och Margareta.
Gift med Brita
(ca 1675).

NotebookLM

Livet i Bossarby: Fattigdom och Fromhet

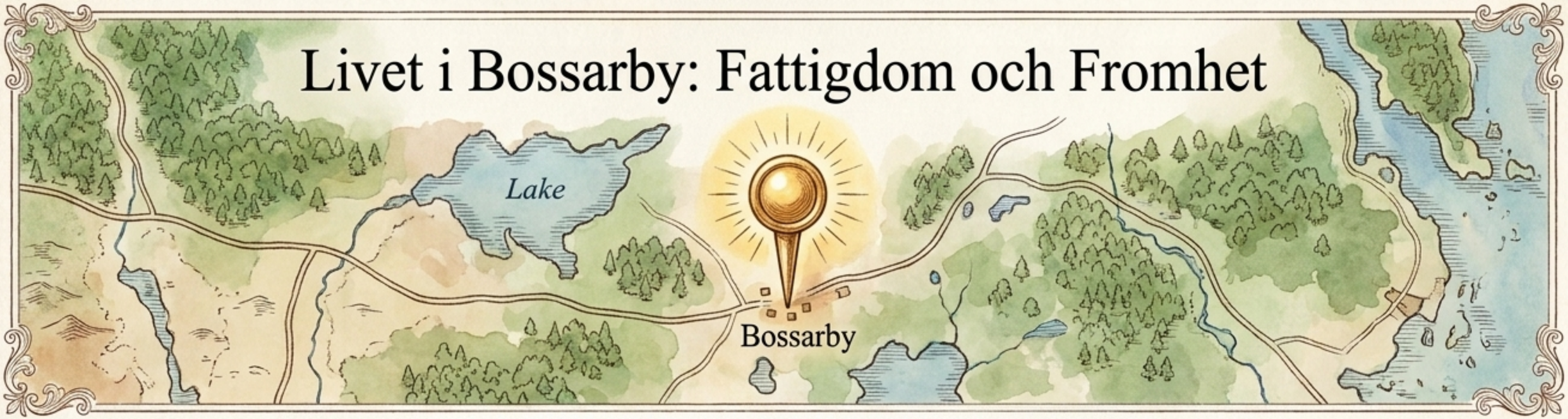

Vardagens villkor:

Varken Nils, Brita eller barnen kunde läsa eller skriva. Familjen levde under knappa förhållanden och hade inte råd att låta barnen gå i skolan.

Den andliga rikedomen:

Familjen var djupt religiös. År 1686 tog de nattvarden hela fyra gånger – en mycket ovanlig och anmärkningsvärd händelse för allmogen på denna tid.

NotebookLM

Dubbellivet: Mellan gruvan och lagen

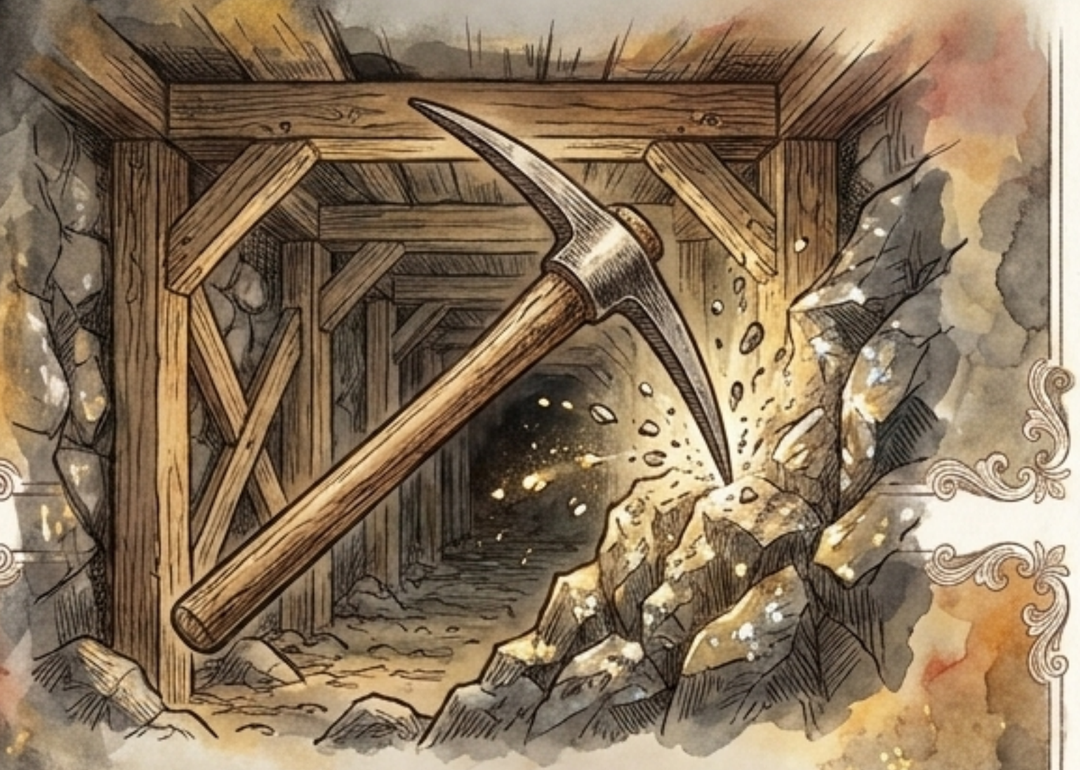

Under Jord – Gruvdrängen

Tungt fysiskt arbete vid Dannemora gruvor. Nils bröt malmen som byggde den svenska stormaktstidens rikedom, ett farligt och slitsamt värv.

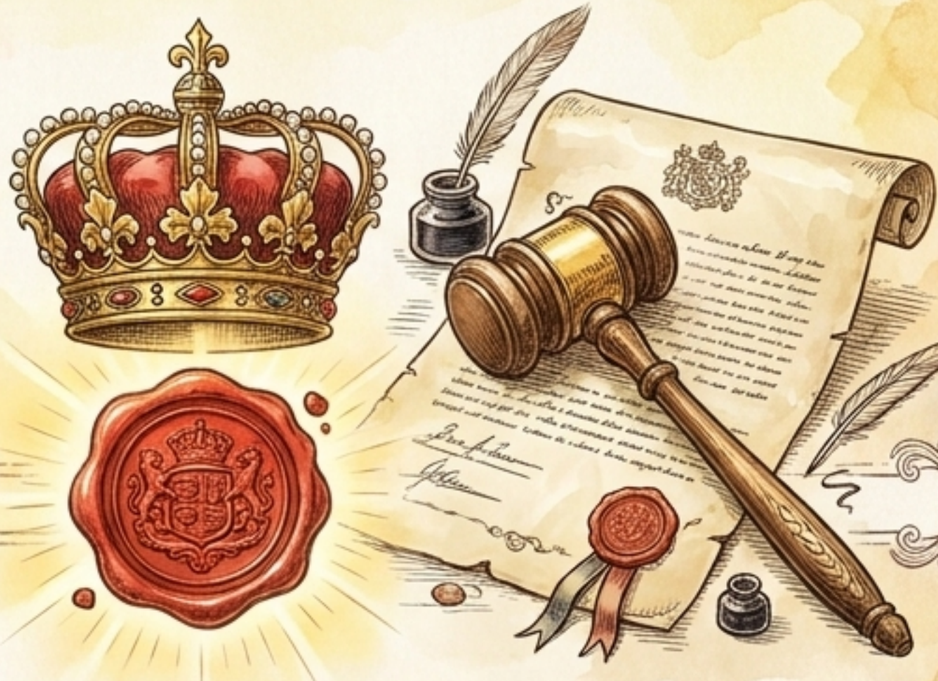

Över Jord – Fjärdingsmannen

Trots sin analfabetism var Nils en betrodd man i byn. Han verkade som fjärdingsman i socknen och agerade även Tolfman (nämndeman). Den 12 oktober 1669 assisterade han självaste kyrkoherden i Dannemora med uppbörd.

NotebookLM

Släktträdet: Rötterna i Uppland

NotebookLM

Gården Sörgården: Delad egendom

Enligt Jordeboken från 1680 var gården uppdelad mellan bröderna.

Vänstra halvan:
Ägdes och brukades av Nils Larsson. Det var denna del som äldste sonen Erik med tiden skulle komma att överta.

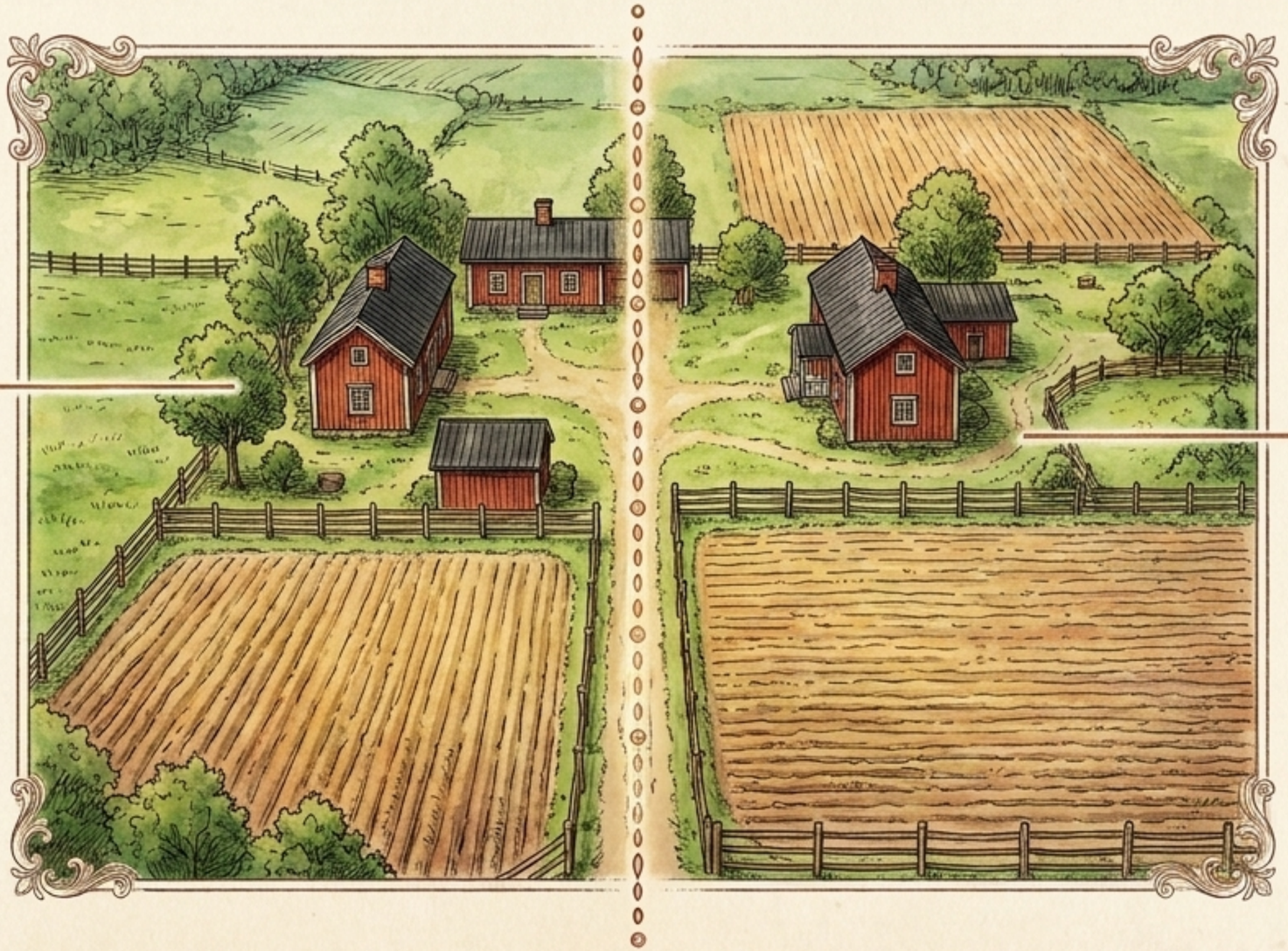

Högra halvan:
Ägdes och brukades av brodern Hans Larsson.

NotebookLM

Tvister och Ting: Familjedrama i rättsprotokollen

13/10 1673 – Skadeståndet: Nils tvingas lova 4 kappar råg till Erik Persson i Uddarby, som kompensation efter att brodern Hans slagit denne.

12/10 1669 – Förtroendeuppdraget: Tillsades som Tolfman att assistera kyrkoherden i Dannemora.

13/6 1681 – Arvstvisten: Nils och Hans bötar 3 mark vardera för att ha uteblivit från Tinget. De hade stämts av svågern Mårten Larsson i Buddbyn angående systern Marias arv.

NotebookLM

Källorna: Så bevarades historien

1933: A.G. Holmkvist (Landsarkivet i Uppsala). Anteckningar om kyrkoherden Magnus Petris släkt.

Sent 1900-tal: Forskning av Aina Arnarp (Strängnäs) och Annelie Häggkvist (Sala), ättling genom Nils sonhustru Karin Andersdotter (född 1682).

2001: Sammanställt och digitaliserat av Håkan Bergström.

NotebookLM

Arvet efter Nils

- **Slutet:** Den 3 februari 1691 gick Nils Larsson ur tiden i sitt hem, Sörgården i Bossarby.
- **Arvet:** Trots fattigdom och bristande läskunnighet efterlämnade han ett arv av djup tro, hårt arbete under jord och stort medborgerligt ansvar. Gården levde vidare genom sonen Erik, och Nils blodslinje fortsätter att knyta samman ättlingar över hela Sverige än idag.

NotebookLM